

รายงานทางวิชาการ

การขับเคลื่อนตลาดแรงงานไทยหลังยุคโควิด-19

เอกสารประกอบการบรรยายออนไลน์

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)

วันศุกร์ที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2564

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

ประธานกรรมการกลุ่มบริษัทวี-เซอร์ฟ

รองประธานองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

ภูมิทัศน์ตลาดแรงงานภายใต้วิกฤตไวรัสโควิด

ตลาดแรงงานไทยประกอบด้วยผู้มีงานทำรวมกันประมาณ 37.58 ล้านคนหากไม่รวมแรงงานในภาคเกษตร ภาคราชการ-รัฐวิสาหกิจ ด้านการศึกษา พบว่ามีแรงงานอยู่ในภาคเอกชนรวมกันประมาณ 21-22 ล้านคนเป็นแรงงานในระบบประมาณ 11.077 ล้านคน นอกนั้นเป็นแรงงานนอกระบบหรือบุคคลที่อยู่ในระบบประกันสังคมมาตรา 39 และ 40 ประมาณ 5.09 ล้านคน ซึ่งบางส่วนเกษียณและ/หรือบางส่วนยังทำงาน ตลาดแรงงานช่วงตั้งแต่ไตรมาส 2 ปี 2563 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาที่เป็นการแพร่ระบาดทั่วโลก ส่งผลให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่เรียกว่า “Double Crisis World Economic” คือเศรษฐกิจหดถอยจากโรคระบาดและวิกฤตเศรษฐกิจไปพร้อมกัน คาดว่าเศรษฐกิจโลกได้รับความเสียหายไม่น้อยกว่าสิบล้านล้านเหรียญสหรัฐ ขณะที่ความเสียหายทางเศรษฐกิจของไทยมากกว่า 11.038 ล้านล้านบาท (รายละเอียดดูตารางหน้า 4)

ประเทศไทยในช่วงระยะแรกสามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ดีเนื่องจากรัฐบาลมีการปิดประเทศและล็อกดาวน์ครั้งแรกในเดือนเมษายน 2563 มีการใช้มาตรการโซเซียลดีสแทนซิ่ง ผลข้างเคียงคือเศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรง GDP ปีที่แล้วหดตัวร้อยละ 6.6 และกลางเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2564 รัฐบาลประกาศล็อกดาวน์พร้อมกับเคอร์ฟิว 10 จังหวัดสีแดงเข้มซึ่งรวมกทม.ปริมณฑลและ 4 จังหวัดภาคใต้ ภาคส่วนเศรษฐกิจที่กระทบมากที่สุดคือภาคท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับโรงแรม-ที่พัก-รีสอร์ท, สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหารและโซ่อุปทานท่องเที่ยวที่ต่อเนื่อง ขณะที่ภาคค้าปลีก, ภาคบริการ, ร้านอาหาร, สถานบันเทิง, ร้านเสริมสวย, นวดแผนโบราณ, ธุรกิจเอนเตอร์เทนเมนต์, รถรับจ้าง, แม่ค้าแผงลอย, อาชีพอิสระต่างได้รับความเดือดร้อนมีคนตกงานและว่างงานแฝงรวมกันประมาณ 2.5 ล้านคน และยังมีผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานต่ำกว่า 4 ชั่วโมง/วันประมาณ 4.38 ล้านคน

ภาคส่วนเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากโควิด

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เสียหายจากวิกฤตการระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ผ่านมาส่วนใหญ่ใช้มูลค่าจาก “GDP” ที่หดตัวแต่ข้อเท็จจริงมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เสียหายจากวิกฤตเศรษฐกิจที่มีต่อภาคเศรษฐกิจจริง “Real Sector” มูลค่าเสียหายมากกว่า ขณะเขียนรายงานนี้อาจยังเร็วไปที่จะด่วนสรุปได้ว่า

วิกฤตเศรษฐกิจได้ผ่านพ้น ประเทศที่มีสัญญาณเศรษฐกิจฟื้นตัว เช่น จีน สหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร มาเลเซีย โดยเฉพาะอินโดนีเซียการระบาคกลับมารุนแรงหลายประเทศลือกดาวนั ขณะที อาเซียนมีเพียงประเทศสิงคโปร์และเวียดนามมีสัญญาณการฟื้นตัวที่ชัดเจน ภาวะการแพร่ระบาดของไวรัส โควโรนาถึงแม้รัฐบาลมีแผนเปิดประเทศในวันที่ 1 ตุลาคม 2564 (ณ วันนีัแทบจะไม่มีใครกล่าวถึง) แต่การฟื้น ตัวของเศรษฐกิจไทยเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าจะต้องฟื้นตัวโดยเฉพาะประเด็นการเข้าถึงวัคซีนและ ระบบการรักษาผู้ป่วยกำลังเป็นปัญหาสำคัญ ภายใต้เศรษฐกิจที่มีความเปราะบางการฟื้นตัวยังมีความเสี่ยง อาจลากยาวและมีความไม่แน่นอน

ความเสียหายทางเศรษฐกิจโดยการจ้ดทำรายงานฉบับนี้ได้มีการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจด้วย วิธีการเปรียบเทียบ “Comparative Method” พบว่ามูลค่าทางเศรษฐกิจที่เสียหายสามารถวัดเป็นตัวเงิน ในช่วงปี 2563 และปี 2564 รวมกันประมาณ 11.038 ล้านล้านบาท ซึ่งตัวเลขจริงจะเสียหายมากกว่านี้ เนื่องจากยังไม่รวมภาคธุรกิจอื่นๆ เช่น ภาคก่อสร้าง, อสังหาริมทรัพย์ ผลกำไรของธุรกิจที่ขาดทุนเฉพาะ บริษัทที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ครึ่งปีแรกของปี 2563 ของการดำเนินงานหดตัว 58.7% และรายได้ ที่หายไปของผู้ประกอบการอิสระและ SME ฯลฯ

ภาคส่วนเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด

- 1. ด้านเศรษฐกิจมหภาค** มูลค่าที่หายไปจาก GDP ปีพ.ศ.2563 ที่หดตัวร้อยละ 6.6 เม็ดเงินหายไป 1.186 ล้านล้านบาทและปี 2564 คาดว่าขยายตัวประมาณร้อยละ 2 เมื่อเทียบกับปี 2562 เม็ดเงินหายไป 0.869 ล้านล้านบาท ในช่วง 2 ปีมูลค่าทางเศรษฐกิจลดลงประมาณ 2.055 ล้าน ล้านบาท รัฐบาลได้ใช้เงินในการกระตุ้นเศรษฐกิจและเยียวยาประชาชนผ่านพรก. 2 ฉบับเป็นเงิน 1.5 ล้านล้านบาท
- 2. ด้านการค้าระหว่างประเทศ** ตัวเลขการส่งออกในรูปเงินบาทปีพ.ศ.2563 หดตัวร้อยละ 5.9 เม็ดเงินที่หายไปประมาณ 4.499 แสนล้านบาท การนำเข้าสินค้าปีที่ผ่านมาหดตัวในรูปเงินบาท ร้อยละ 12.43 เม็ดเงินที่หายไป 9.232 แสนล้านบาทแต่ส่วนใหญ่เป็นการหดตัวจากสินค้า ประเภทเชื้อเพลิงขณะที่การนำเข้าสินค้าอุปโภค-บริโภคลดลงร้อยละ 8.4 โดยภาคการค้า ระหว่างประเทศในปี 2564 จะกลับมาขยายตัวอาจใกล้เคียงก่อนหน้าโควิดระบาด (มกราคม- พฤษภาคม 2564 ขยายตัว USD ร้อยละ 10.78)
- 3. ด้านการท่องเที่ยว** ประเทศไทยพึ่งพาการท่องเที่ยวในสัดส่วนที่สูงเป็นภาคส่วนเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมีสัดส่วนอยู่ใน GDP ประมาณร้อยละ 17.7 เป็นภาคส่วนที่เม็ดเงินกระจายลงไป โดยตรงถึงฐานรากเศรษฐกิจมีแรงงานและผู้เกี่ยวข้องมากกว่า 4 ล้านคน ผลกระทบจึงมีความ รุนแรงต่อรายได้ของประชาชน ในช่วง 2 ปีคาดว่ารายได้ท่องเที่ยวจะหายไปเป็นเงิน 4.514 ล้าน ล้านบาท ตัวเลขนี้ประกอบด้วย
  - รายได้ท่องเที่ยวต่างชาติปี 2563 หดตัวร้อยละ 72.7 รายได้ต่างชาติหายไป 1.578 ล้านล้านบาทและรายได้จากนักท่องเที่ยวไทยหายไป 0.598 ล้านล้านบาท

- รายได้ท่องเที่ยวปี 2564 เทียบกับปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 คาดว่ารายได้ท่องเที่ยวจะหดตัวร้อยละ 80.8 รายได้ท่องเที่ยวต่างชาติหายไปอีก 1.74 ล้านล้านบาทและนักท่องเที่ยวไทยใกล้เคียงปี 2563 (เป็นตัวเลขที่ยังไม่ได้ประเมินจากมาตรการเปิดประเทศ 120 วัน)

- 4. ด้านการลงทุน** เป็นดัชนีบ่งบอกเสถียรภาพของตลาดแรงงาน การลงทุนของภาคเอกชนทั้งในประเทศและการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) ซึ่งปีที่ผ่านมาทั่วโลกหดตัวเฉลี่ยถึงร้อยละ 35 สำหรับเอเชียยังขยายตัวได้ร้อยละ 4 โดยเฉพาะอาเซียนโดยมีประเทศเวียดนาม อินโดนีเซีย และสิงคโปร์มี “FDI” ไหลเข้ามามากที่สุด การลงทุนเกี่ยวข้องกับการจ้างงานซึ่งนำไปสู่การบริโภคภาพรวมลงทุนเอกชนของไทยปี 2563 หดตัวร้อยละ 8.9 การลงทุนผ่าน BOI เชิงมูลค่าหดตัวร้อยละ 29 โดยไตรมาสแรกปีนี้มูลค่าลงทุน 1.233 แสนล้านบาทขยายตัวร้อยละ 80 ดัชนีชี้วัดด้านการลงทุนที่ชัดเจนสะท้อนจากการนำเข้าสินค้าทุนประเภทเครื่องจักรในรูปเงินบาทปี 2563 หดตัวร้อยละ 9.2 เป็นเม็ดเงินลงทุนที่หายประมาณ 1.7 แสนล้านบาท แต่ในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2564 นำเข้าสินค้าทุนเชิงเงินบาทขยายตัวได้ถึงร้อยละ 11.1
- 5. การว่างงาน** ผลข้างเคียงจากวิกฤตเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานโดยในปี 2563 การว่างงานสูงสุดอยู่ที่เดือนตุลาคมหลังจากนั้นจึงค่อยลดลงแต่จำนวนแรงงานที่ทำงานไม่เต็มเวลากลับมาสูงขึ้น เหตุจากชั่วโมงการทำงานมีการลดลง จากข้อมูลของกองเศรษฐกิจการแรงงาน ไตรมาสแรกปี 2564 มีผู้ว่างงานจำนวน 7.58 แสนคนคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 2.0 หรือเพิ่มประมาณ 1 เท่าตัวก่อนวิกฤตโควิด-19 ส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการและการค้าโดยภาคการผลิตการว่างงานประมาณร้อยละ 27.4 ของผู้ว่างงานทั้งหมด

คลัสเตอร์ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ

ประเมินจากสัดส่วนการว่างงาน 10 ลำดับแรก

ลำดับ	ประเภทคลัสเตอร์/ธุรกิจ	สัดส่วนการว่างงาน (จากผู้ว่างงานทั้งหมด)
1	ที่พัก-โรงแรม	31.25
2	ค้าส่ง-ค้าปลีก	22.99
3	ภัตตาคาร-ร้านอาหารเครื่องดื่ม	9.06
4	ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับอาหาร	6.30
5	ภาคก่อสร้าง	6.20
6	ภาคอุตสาหกรรมยานยนต์/ชิ้นส่วน	6.16
7	อุตสาหกรรมเกี่ยวกับโลหะ	4.64
8	โลจิสติกส์/คลังสินค้า	4.56
9	คอมพิวเตอร์/เครื่องใช้ไฟฟ้า	4.41
10	อื่นๆ	4.43

ที่มา : กระทรวงแรงงาน จำนวนผู้ว่างงาน 77,422 ราย

ประมาณมูลค่าเศรษฐกิจเสียหายจากวิกฤตการแพร่ระบาดโควิด-19

เปรียบเทียบโดยใช้ปี 2562 เป็นฐาน
(ความน่าเชื่อถือของข้อมูลให้อยู่ในดุลพินิจ)

ลบ. : ล้านล้านบาท

รายละเอียด	ปี 2563	ปี 2564 F	รวม 2 ปี
มูลค่า GDP ที่หายไป ปี 2562 ขยายตัวร้อยละ 2.4	1.186 (หดตัวร้อยละ 6.6)	0.869 (ขยายตัวร้อยละ 2)	2.055 ลบ.
รายได้ท่องเที่ยวที่หายไป			4.514 ลบ.
➤ นักท่องเที่ยวต่างชาติ (ปี2562 มูลค่า 1.91 ลบ.)	1.578 (รายได้ 3.32 แสน/ลบ.)	1.74 (รายได้ 1.7 แสน/ลบ.)	
➤ นักท่องเที่ยวไทย (ปี2562 มูลค่า 1.08 ลบ.)	0.598 (รายได้ 4.82 แสน/ลบ.)	0.598 (รายได้ใกล้เคียงปี 2563)	
การค้าระหว่างประเทศ			1.373 ลบ.
➤ มูลค่าส่งออกหายไป	4.499 แสน/ลบ. (หดตัวร้อยละ 5.9)	ขยายตัวร้อยละ 8-10	
➤ มูลค่านำเข้าหายไป	9.232 แสน/ลบ. (หดตัวร้อยละ 12.5)	ขยายตัวมากกว่าร้อยละ 10	
รัฐบาลกู้เงินกระตุ้นเศรษฐกิจ	1.0 ลบ.	0.5 แสน/ลบ.	1.5 ลบ.
รายได้ค่าปลิกหายไปร้อยละ 15	4.95 แสน/ลบ.	-	4.5 แสน/ลบ.
หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น (บางส่วน)	5.314 แสน/ลบ.	2.72 แสน/ลบ.	8.034 แสน/ลบ.
รายได้ค่าจ้างที่หายไป			2.979 แสน/ลบ.
➤ แรงงานว่างงานประกันสังคม ม.33 (จำนวน 639,362 คน×15,000×12 เดือน)	1.151 แสนล้านบาท		
➤ แรงงานทำงานต่ำกว่า 4 ชม./ สัปดาห์ (จำนวน 1.27 ล้านคน ×12,000×12เดือน)	1.828 แสนล้านบาท		
			รวม 11.038 ลบ.

ที่มา : ดร.ธนิต โสรัตน์

ภาวะตลาดแรงงานหลังล็อกดาวน์และเศรษฐกิจครึ่งปีหลังพ.ศ.2564

ตลาดแรงงานภายใต้วิกฤตเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาต่อเนื่องจากปีที่แล้วเป็นเวลา 1 ปี 4 เดือนประมาณความเสียหายทางเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า 11.038 ล้านล้านบาทหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 65.3 ของ GDP (ปีฐานพ.ศ.2562) ส่งผลให้เศรษฐกิจของไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง เศรษฐกิจไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศ, นักท่องเที่ยวต่างชาติและการลงทุนทางตรง (FDI) ในปีพ.ศ.2562 ซึ่งเป็นปีก่อนมีการระบาดของไวรัสรวมกันมีมูลค่าประมาณ 17.745 ล้านล้านบาทมีสัดส่วนอยู่ใน GDP มากกว่า 1.05 เท่า (รายละเอียดดูได้จากตารางก่อนหน้า) ถึงแม้ว่าภาคส่งออกและการนำเข้าช่วง 5 เดือนแรกของปีนี้มีสัญญาณการฟื้นตัวที่ชัดเจนแต่ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศกลับทรุดตัวเนื่องจากมีผู้ว่างงานและว่างงานแฝงมีจำนวนมาก ประชาชนไม่มีรายได้หรือรายได้ลดลงส่งผลให้กำลังซื้ออยู่สภาวะเปราะบางและอ่อนแอ ธุรกิจส่วนใหญ่อยู่ในภาวะระงับตัว)

การระบาดของโควิดสายพันธุ์เดลต้าในช่วงครึ่งปีหลังถือเป็นการระบาดระลอกที่ 4 มีความรุนแรงมากกว่าครั้งที่ผ่านมา ช่วงเดือนเมษายนถึงกลางเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2564 มีผู้ติดเชื้อกว่า 3.25 แสนคนและมีผู้เสียชีวิตเกินหลัก 3,500 ราย เดือนกรกฎาคม “ศบค.” ประกาศล็อกดาวน์และเคอร์ฟิวจังหวัดพื้นที่สีแดงเข้มรวมกัน 13 จังหวัด เฉพาะกทม.และปริมณฑลมีสถานประกอบการจดทะเบียนนิติบุคคลรวมกันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58-60 จากทั้งหมดรวมกันประมาณ 7.69 แสนกิจการ การระบาดระลอกใหม่จนถึงต้องล็อกดาวน์-เคอร์ฟิวเป็นการดับความหวังว่าเศรษฐกิจไทยได้ผ่านถึงจุดต่ำสุด ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการเยียวยาธุรกิจและแรงงานทั้งในระบบ/นอกระบบ รวมถึงมาตรการลดค่าไฟฟ้าและน้ำใช้เงินไม่น้อยกว่า 4.2 หมื่นล้านบาทคิดเป็นสัดส่วนจีดีพีเพียงร้อยละ 0.2 อาจไม่มากพอที่จะกระตุ้นให้ตลาดแรงงานและเศรษฐกิจฟื้นตัวได้อย่างมีนัย

วิกฤตเศรษฐกิจจากโควิดส่งผลกระทบต่อแรงงานซึ่งมีความเปราะบางอยู่ก่อนหน้า จากข้อมูลของ “ธปท.” ช่วงไตรมาสแรกมีผู้ว่างงานถาวรและระยะไม่เกินหนึ่งปีรวมกันประมาณ 9.7 แสนคน มีผู้จบการศึกษาใหม่อยู่ระหว่างหางาน 2.6 แสนคนและผู้เสมือนว่างงานซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงทำงานแค่ 1 ถึง 19 ชั่วโมง/สัปดาห์จำนวนประมาณ 1.27 ล้านคน ขณะที่ข้อมูลของกระทรวงแรงงานในช่วงเดียวกันมีผู้ว่างงานสัดส่วนร้อยละ 2.0 มีจำนวน 7.58 แสนคน ผู้จบการศึกษาใหม่อยู่ระหว่างหางานประมาณ 5.0 แสนคนและมีผู้เสมือนว่างงานทำงาน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์จำนวน 8.8 แสนคน โดยภาพรวมก่อนที่จะมีการล็อกดาวน์ในกลางเดือนกรกฎาคมมีผู้ว่างงานและว่างงานแฝงรวมกันประมาณ 2.2-2.5 ล้านคน

การเห็นภาพสถานการณ์ตลาดแรงงานสามารถวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงประจักษ์ได้จากเปรียบเทียบตัวเลขแรงงานในระบบประกันสังคม.33 เดือนพฤษภาคม 2564 มีจำนวน 11.077 ล้านคนเทียบกับช่วงเดียวกันของปีพ.ศ.2562 ซึ่งเป็นปีก่อนการแพร่ระบาดของไวรัสโควิดมีจำนวน 11.540 ล้านคน **ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าวิกฤตเศรษฐกิจทำให้แรงงานในระบบหายไปถึง 463,275 คนลดลงถึงร้อยละ 4.01** เพื่อที่จะได้เห็นผลกระทบที่ชัดเจนจะต้องนำแรงงานต่างด้าวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกำลังแรงงานของประเทศมา

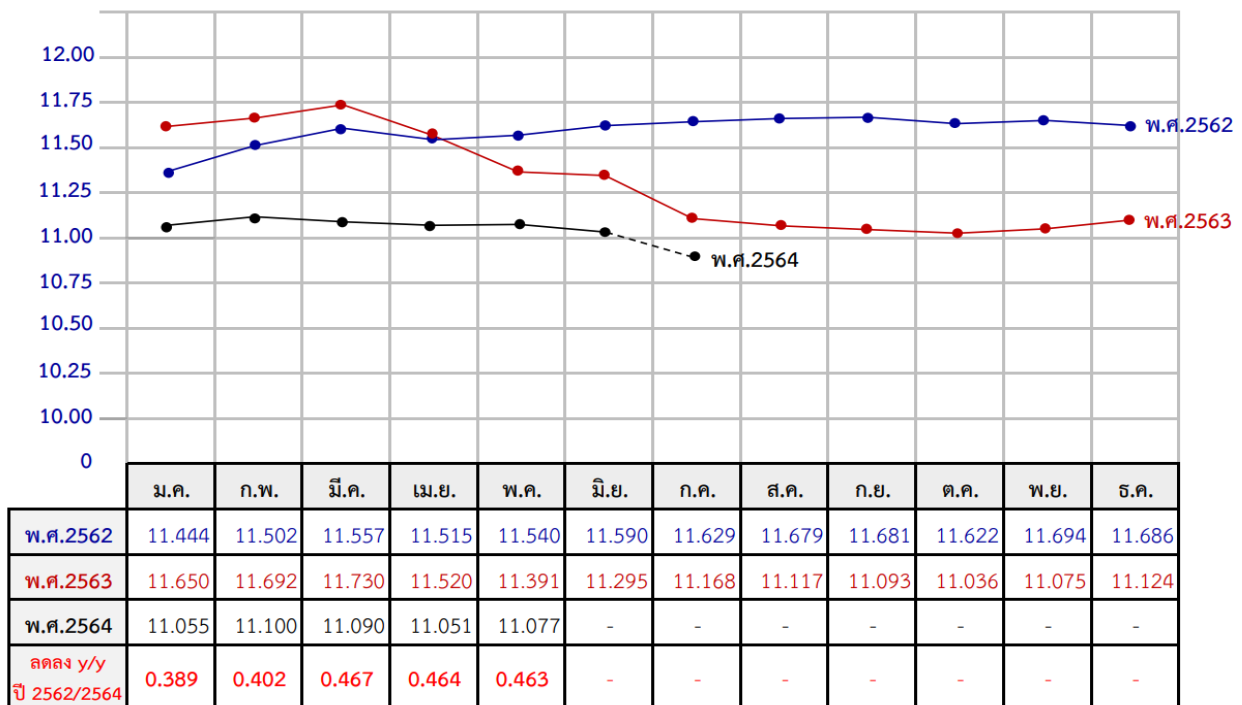
วิเคราะห์พบว่าเดือนพฤษภาคมปี 2562 แรงงานต่างด้าวทุกประเภทมีจำนวน 3.189 ล้านคนเทียบกับเดือนพฤษภาคมปี 2564 มีจำนวนลดลงเหลือ 2.307 ล้านคนหรือหายไปร้อยละ 27.6 ต่ำสุดในรอบสองปีแสดงให้เห็นถึงสภาวะเศรษฐกิจและตลาดแรงงานที่หดตัวได้อย่างชัดเจน

จากกราฟด้านล่างแสดงให้เห็นจุดวิกฤตของตลาดแรงงานในปีที่แล้ว (ปีพ.ศ.2563) ซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาด จำนวนแรงงานที่ลดลงทั้งจากการถูกเลิกจ้างหรือไม่มีงานทำด้วยสาเหตุต่างๆ จากกราฟ (เส้นสีแดง) จะเห็นได้ว่าเดือนเมษายน (ปีพ.ศ.2563) ซึ่งเป็นการล็อกดาวน์ครั้งแรกจำนวนแรงงานในระบบประกันสังคมลดลงอย่างฮวบฮาบและต่อเนื่องจนถึงสิ้นปีโดยจุดต่ำสุดอยู่ที่เดือนมกราคมพ.ศ.2564 ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีการกระตุ้นเศรษฐกิจและเยียวยาอย่างต่อเนื่องผ่านโครงการต่างๆ ของรัฐใช้เงินไปประมาณ 5.132 แสนล้านบาทยังไม่รวมเงินจากประกันสังคมและเงินกู้เสริมสภาพคล่องเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจซึ่งใช้เงินไปแล้วกว่า 3.0 แสนล้านบาทแต่ก็ไม่สามารถช่วยให้การจ้างงานกลับมา ข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม 2564 จำนวนแรงงานในระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้นเพียง 22,157 คน (กราฟเส้นสีดำ) ขณะที่แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายในช่วงเดียวกันเพิ่มขึ้นอย่างเป็นนัยถึง 126,468 คน (ที่มา : กองเศรษฐกิจการแรงงาน ก.แรงงาน)

เปรียบเทียบแรงงานประกันสังคมมาตรา 33 ที่ลดลงจากวิกฤตโควิด

ระหว่างปีพ.ศ.2562-2564

หน่วย : ล้านคน

ที่มา : ข้อมูลปฐมภูมิจากกองเศรษฐกิจการแรงงาน ก.แรงงาน

เศรษฐกิจครึ่งปีหลังปัจจัยหลักมาจากผลกระทบล็อกดาวน์และเคอร์ฟิวในเดือนกรกฎาคมปีนี้ว่าจะส่งผลกระทบต่ออย่างไร การวิเคราะห์ด้วยการเทียบเคียงล็อกดาวน์ครั้งแรกในเดือนเมษายนปี 2563 พบว่าช่วง 3 เดือนแรก (มี.ค.-มิ.ย.) ทำให้แรงงานในระบบลดลงถึง 434,837 คนหรือหายไปร้อยละ 3.7 ตัวเลขนี้อาจอนุมานให้เห็นภาพและผลกระทบต่อเศรษฐกิจและตลาดแรงงานจากการล็อกดาวน์ครั้งที่ 2

(กรกฎาคม 2564) ได้ในระดับหนึ่ง จะมากกว่าหรือน้อยกว่าขึ้นอยู่กับมาตรการเยียวยาของรัฐบาลแต่ปัจจัยที่น่ากังวลคือธุรกิจส่วนใหญ่ยกเว้นเซกเตอร์ส่งออกนอกนั้นมีความบอบช้ำจากวิกฤตเศรษฐกิจรวมถึงการไม่เดินทางและการจับจ่ายใช้สอยที่หดตัวอย่างรุนแรงโดยเฉพาะภาคท่องเที่ยวที่หดตัวโดยปีพ.ศ.2563 หดตัวร้อยละ 72.6 และปีนี้คาดว่าจะหดตัวร้อยละ 29 (y/y) ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อรายได้และความเป็นอยู่ในอนาคต ถึงแม้ว่าการล็อกดาวน์จะจำกัดอยู่ใน 10 จังหวัดซึ่งรวมกทม.และปริมณฑลแต่จังหวัดเหล่านี้มีสัดส่วน GDP และการจ้างงานรวมกันประมาณร้อยละ 60-70

ประเด็นที่ต้องนำมาประเมินสถานการณ์ตลาดแรงงานเกี่ยวข้องกับว่าจะสามารถหยุดการแพร่ระบาดได้เมื่อใดซึ่งรัฐบาลประกาศดีเดย์จะเปิดประเทศในวันที่ 1 ตุลาคม 2564 ซึ่งปัจจัยการเปิดประเทศเกี่ยวข้องกับการฉีดวัคซีนเพื่อเข้าถึงการภูมิคุ้มกันหมู่ “Herd Immunity” อย่างน้อยร้อยละ 70 ของประชากรซึ่ง ณ ขณะนี้ (19 ก.ค.) ฉีดวัคซีนเข็มแรกได้ 10.819 ล้านโดสและเข็มที่ 2 จำนวนประมาณ 3.3 ล้านโดสยังห่างไกลจากเป้าหมายอีกมาก ทำให้มีความกังขาเกี่ยวกับการเปิดประเทศว่าจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด รวมถึงความกังขาในการควบคุมการแพร่ระบาดซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับคืนมา ต้องเข้าใจว่าปัจจุบันภาคเอกชนทั้งรายใหญ่ กลาง เล็ก ย่อย ส่วนใหญ่ทำงานไม่เต็มศักยภาพเนื่องจากผู้คนจับจ่ายใช้สอยลดลง ผู้ประกอบการจำนวนมากกว่า 3.23 ล้านรายอยู่ในโครงการปรับโครงสร้างหนี้กับสถาบันการเงิน เป็นมูลหนี้ประมาณ 1.26 ล้านล้านบาท สภาพคล่องธุรกิจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขมิฉะนั้นเศรษฐกิจและตลาดแรงงานจะฟื้นตัวได้ยาก

ประมาณการผู้ว่างงาน-เสมือนว่างงานไตรมาส 1/2564

<p>กระทรวงแรงงาน (ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ผู้ว่างงาน ➢ จบการศึกษาใหม่อยู่ระหว่างหางาน ➢ เสมือนว่างงานทำงานน้อยกว่า 1 ชม. ต่อสัปดาห์ (ผู้เสมือนว่างงานทำงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน 4.38 ล้านคน) 	<p>0.758 ล้านคน 0.50 ล้านคน 0.88 ล้านคน</p> <p style="color: red; font-size: 2em;">} 2.138 ล้านคน</p>
<p>ธนาคารแห่งประเทศไทย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ผู้ว่างงานระยะยาว ➢ ผู้ว่างงาน 1-12 เดือน ➢ จบการศึกษาใหม่อยู่ระหว่างหางาน ➢ ผู้เสมือนว่างงานทำงาน 1-19 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ 	<p>0.60 ล้านคน 0.37 ล้านคน 0.26 ล้านคน 1.27 ล้านคน</p> <p style="color: red; font-size: 2em;">} 2.5 ล้านคน</p>
<p>ประกันสังคม</p>	<p>แรงงานมาตรา 33 เปรียบเทียบ พ.ค.62/พ.ค.64</p>	<p style="color: red;">463,275 คน (ลดลงร้อยละ 4)</p>

ธุรกิจและตลาดแรงงานต้องเผชิญหลังผ่านพ้นยุคโควิด

การผ่านพ้นวิกฤตที่มาจาก การแพร่ระบาดของโควิด เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงวัคซีนถึงแม้ที่ผ่านมา ประเทศไทยจะมีความล่าช้าแต่ครึ่งปีหลังมีทิศทางที่ชัดเจน หากประชากรร้อยละ 70 สามารถเข้าถึง “Herd Immunity” หรือการเข้าถึงภูมิคุ้มกันหมู่จะทำให้เศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัวซึ่งอาจจะไม่เร็วไปกว่ากลางปี 2565 สิ่งที่จะตามมาคือการเปลี่ยนไปของภูมิทัศน์ธุรกิจและตลาดแรงงานหรือ “New Normal Lifestyle” คือการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและความต้องการ เช่น การให้ความสำคัญด้านสุขอนามัย พฤติกรรมการทำงานที่บ้านหรือการจับจ่ายใช้สอยผ่านเครือข่ายออนไลน์

ปัจจัยเร่งจะมาจาก “Smart Society Platform” ที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบธุรกิจหลายสินค้าและบริการอาจหมดยุคตกสมัยอีกทั้งการเข้ามาของ “Technology Transform” เป็นการผสมผสานลงตัวของมิติ “Digital” กับมิติ “Life Style” อย่างไรก็ดีต่อไปจะเข้ามาในทุกอณูทั้งของภาคธุรกิจและการดำเนินชีวิตของผู้คนผู้ที่ไม่สามารถก้าวผ่านหากเป็นธุรกิจจะต้องถูกออกไปจากวงจร อีกทั้งเทคโนโลยีใหม่จะเข้ามาทำงานแทนที่แรงงานจำนวนมากก่อให้เกิด “Disruptive Technology” เป็นภัยคุกคามต่อแรงงานจำนวนมากทั้งในภาคอุตสาหกรรม คำส่ง-คำปลีก ภาคบริการ

สำหรับประเทศไทยซึ่งติดกับดักการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจจากขีดความสามารถในการแข่งขันที่ลดลงทำให้มูลค่าการส่งออกไม่สามารถขยายตัวได้ในอดีต อีกทั้งไทยไม่ใช่จุดหมายปลายทางของการลงทุนซึ่งเคลื่อนย้ายไปประเทศเวียดนามและอินโดนีเซีย ปัจจัยเสี่ยงที่มาอย่างเงิบๆ คือการเข้าสู่ยุค “High aged society” เป็นปัญหาที่รู้มานานแต่ไม่ได้รับการแก้ไขและยังไม่มีทางออก ปัจจุบันประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วน 1 ใน 5 ของประชากรและอีกสิบปีข้างหน้าจะเป็น 1 ใน 4 ของประชากร สังคมสูงวัยตามมาด้วยแรงงานสูงวัยทั้งในภาคอุตสาหกรรม บริการและเกษตรกรรม แรงงานสูงวัยส่วนใหญ่ขาดการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ขณะที่อายุยืนยาวและส่วนใหญ่ยังมีความยากจนพึ่งตัวเองไม่ได้ ซึ่งจะกลายเป็นปัญหาระดับชาติที่ยังไม่มีมาตรการใดๆ ออกมารองรับ

หลังผ่านพ้นวิกฤตโควิดตลาดแรงงานจะเผชิญกับ “ภาวะเศรษฐกิจโตช้า” (Slow-growing economy) ซึ่งไทยจะกลายเป็นประเทศที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่ำสุดในภูมิภาค เป็นผลสืบเนื่องจากการติดกับดักความวุ่นวายทางการเมืองการเข้ามาของ “คสช.” การหาทางออกเกี่ยวข้องกับการยอมรับความคิดเห็นที่ต่างกันซึ่งยังคงเป็นปัญหาของประเทศต่อไป มีผลต่อความเชื่อมั่นด้านการลงทุนทั้งในประเทศและ “FDI” จะทำให้ไทยกลายเป็นประเทศที่เศรษฐกิจมีการเติบโตช้าและอาจต่ำสุดในภูมิภาคอาเซียนเกี่ยวข้องกับการสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน ทรัพยากรที่ลดน้อยถอยลงและต้นทุนการผลิตรวมถึงกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการค้าของยุค 4.0 ตัวอย่างที่ชัดเจนเห็นได้จากเวียดนามที่การส่งออกที่แซงหน้าไทยและขนาดของ GDP กำลังไล่หลังตามไทยมาติดๆ ทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงของภาคแรงงานที่จะต้องเผชิญหลังการผ่านพ้นของวิกฤตโควิด

ธุรกิจและแรงงานกับการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแส “Next Normal”

- 1. Opportunity & Threat Situation / การตระหนักเห็นโอกาสหรือภัยคุกคาม** เป็นขั้นตอนสำคัญของการปรับตัวหลังผ่านยุคโควิดจะเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารรวมทั้งผู้ใช้แรงงานจะต้องมองให้ออกว่าภูมิทัศน์ใหม่ธุรกิจและตนเองอยู่ในสถานะใด การเปลี่ยนแปลงนำมาซึ่งโอกาสหรือกลายเป็นหายนะของธุรกิจ (Business Disaster) อาจต้องมีการจัดทำ “Swot Analysis” เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรโดยเฉพาะประเด็นด้านโอกาสและภัยคุกคามที่จะมีต่อธุรกิจ
- 2. Business Positioning Review / การทบทวนตำแหน่งธุรกิจ** ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีการประเมินตำแหน่งธุรกิจว่าอยู่ในสถานะใดเพื่อกำหนดว่าจะปรับตัวไปทางใด เช่น
  - **เชิงรุก** ค้นหาจุดแข็งแล้วนำมาปรับใช้ไม่ว่าจะเป็นการขยายตลาด การลงทุนใหม่หรือขยายธุรกิจ หากประเมินว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสการฉกฉวยให้เป็นโอกาสจึงเป็นทางเลือกที่ดี
  - **เชิงรับ** เป็นการประคับประคองธุรกิจให้ก้าวพ้นและอยู่รอดจะต้องประเมินภาพการเปลี่ยนแปลงอาจยังไม่ชัดเจน จุดแข็งที่มีอาจไม่ทันสมัยหรือภายใต้สถานการณ์ใหม่ควรมีการรอดูว่าตลาดหรือธุรกิจจะเปลี่ยนแปลงไปในทางใด
  - **ถอย** หลังประเมินว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นภัยคุกคามหรือหายนะจะต้องมีการวางแผนการถอยอย่างเป็นระบบอาจเป็นการถอยเพื่อรอจังหวะการกลับเข้ามาใหม่ เช่น เจริญปรับโครงสร้างหนี้, การถอนหุ้นหรือวางแผนเลิกกิจการ หากรอจนธุรกิจเน่าการแก้ปัญหาอยู่ที่ศาลซึ่งการกลับฟื้นใหม่ทำได้ยาก
- 3. Change & Transform Strategy / กลยุทธ์การปรับเปลี่ยนเพื่อการก้าวผ่าน** เป็นการต่อเนื่องจากการทบทวนตำแหน่งธุรกิจ (ข้อ 2) หากประเมินว่าธุรกิจและตัวเองยังเป็นปัจเจกบุคคลยังมีศักยภาพต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง สิ่งที่ต้องทำคือการปรับเปลี่ยนเพื่อการก้าวผ่านซึ่งจะต้องทำในทุกมิติขององค์กร การทำแผนธุรกิจและแผนกลยุทธ์ และแม้แต่แผนชีวิต “Life Plan” ว่าอนาคตจะไปทางไหน จะเป็นโรดแมปหรือแผนที่ทางเดินให้กับทุกคนในองค์กรเดินก้าวผ่านเศรษฐกิจใหม่และยังคงมีศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันสามารถอยู่รอดได้ทั้งองค์กรธุรกิจและคนที่ทำงาน การปรับเปลี่ยนเพื่อการก้าวผ่าน เช่น
  - **Products & Services Diversify / การทบทวนศักยภาพของสินค้าและหรือบริการ** กฎแห่งความสำเร็จของการปรับตัวธุรกิจภายใต้กระแส “Next Normal” จำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนศักยภาพของสินค้าและ/หรือบริการว่ายังเป็นสินค้าที่ตอบโจทย์อนาคตยังมีดีมานด์ไม่เป็นสินค้าตกยุคตกสมัย อาจจำเป็นต้องใส่นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับอุปสงค์ใหม่ เช่น Renew, Rebrand หรือ Future Products

- **Business Competitiveness Initiative / การทบทวนขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ** การวิเคราะห์ตลาด ศักยภาพของคนในองค์กร สภาพคล่อง การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตหรือกระบวนการทำงานให้กะทัดรัด ด้านอุตสาหกรรมเกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิต กลยุทธ์การตลาดที่สามารถแข่งขันได้ทั้งออนไลน์และออฟไลน์

4. **Human Competency / ยกระดับศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** คนจะเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลว การเปลี่ยนแปลงจึงต้องเริ่มที่คนเป็นอันดับต้นๆ การปรับเปลี่ยนคนไปสู่ “Next Normal Transform” เช่น

- **Objective Paradigm :** กระบวนทัศน์ภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกันจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในองค์กรโดยทุกคนจะต้องอยู่บนโรดแมปเดียวกันภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อตอบโจทย์ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวเชิงรุก-เชิงรับรวมไปถึงกลยุทธ์การถอยโดยสร้างผลกระทบให้น้อยที่สุด
- **Mindset :** การสร้างจิตสำนึก การปรับเปลี่ยนธุรกิจภายใต้โจทย์ใหม่ของเศรษฐกิจดิจิทัล เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกให้กับพนักงานว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็น หากก้าวผ่านไม่ได้ถือเป็นหายนะขององค์กร
- **Proactive Attitude :** การสร้างทักษะทัศนคติทางบวกให้กับคนในองค์กรให้เกิดความเชื่อว่าเขาเหล่านั้นเชื่อมั่นในองค์กรและจะฝากชีวิตกับองค์กร
- **Skill Development :** การพัฒนาทักษะตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับบนเกี่ยวข้องกับทักษะใหม่ที่เป็นต่อการดำเนินธุรกิจในอนาคต เช่น Re-skill, Up-skill, Next skill, Multi skill
- **Core Team & Morale Building :** การสร้างทีมที่เข้มแข็งและและขวัญกำลังใจให้เกิดความร่วมมือและฮึกเหิมเพื่อพลังขับเคลื่อนในทุกระดับขององค์กร หากเปลี่ยนแปลงข้อนี้ไม่ได้ก็ไม่สามารถที่จะเดินหน้าต่อไปได้

5. **Technology Transform** ภาคแรงงานต้องเข้าใจว่าหลังยุคโควิดจะเห็นการเร่งตัวของการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีที่เป็น “Smart Technology” ประเด็นคือภาคแรงงานจะต้องปรับตัวอย่างไรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้ข้อจำกัดของตัวแรงงาน เช่น ศักยภาพ, อายุ, ทักษะและโอกาส การปรับเปลี่ยนเป็นความท้าทายต้องไม่ให้เทคโนโลยีกลายเป็นภัยคุกคามจนต้องถูกเทออกจากงานและกลายเป็นผู้ว่างงานถาวร

6. **Organization Best Practice** เกี่ยวข้องกับ SME หรือ “New Start up” เป็นการยกระดับศักยภาพของตนเองหรือธุรกิจ “ตัวเล็กก็สามารถแข่งขันได้” ด้วยการนำระบบการปฏิบัติการที่เป็นเลิศมาใช้ในองค์กรครอบคลุมด้านตลาด การผลิต บุคลากร การปรับเปลี่ยนเทคโนโลยี ด้านคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าให้สอดคล้องกับนานาชาติและตอบโจทย์อนาคต

- ระบบปฏิบัติการที่เป็นเลิศ จำเป็นที่จะต้องมีการใช้เครื่องมือและดัชนีชี้วัดในรูปแบบต่างๆ เช่น “Balance Scorecard” เพื่อประเมินการทำงาน

- การประเมินผลผลิตภาพการผลิตหรือ Productivity, การประเมินส่วนสูญเสียการผลิต, การประเมินการส่งมอบในลักษณะ “Real time”
- การประเมินความพึงพอใจทั้งในระดับองค์กรและความพึงพอใจของลูกค้า
- ประเด็นที่ต้องเข้าใจว่าหัวข้อนี้ไม่ใช่ว่าทฤษฎีเพื่อฝันหากทำได้จะสามารถก้าวผ่านและอยู่รอดได้
- ธุรกิจขนาดเล็กประเภท SME เป็นสิ่งที่ต้องทำถึงแม้เป็นเพียงตัวเล็กก็สามารถแข่งขันได้

นายจ้างและแรงงานต้องร่วมมือเพื่อก้าวผ่านหลังยุคโควิด

เศรษฐกิจครั้งหลังก้าวผ่านยุคโควิดจะเป็นอย่างไรจำเป็นต้องนำปัจจัยตัวแปรต่างๆ มาเป็นองค์ประกอบสำคัญ ณ วินาทีนี้อาจเร็วเกินไปที่จะพยากรณ์ว่าเศรษฐกิจไทยจะฟื้นตัวได้เมื่อใด เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้มาจากการแพร่ระบาดของไวรัสหากโควิดไม่จบเศรษฐกิจก็จะไม่สามารถกลับมาฟื้นตัวได้ ภูมิทัศน์การแพร่ระบาดในระดับโลกขณะนี้ประเทศต่างๆ ทั้งเอเชีย-ยุโรปกลับมาล็อกดาวน์และอาจกลายเป็นโรคประจำถิ่นที่ต้องอยู่ร่วมกัน **มาตรการรับมือของแต่ละธุรกิจมีความแตกต่างกันไม่สามารถใช้สูตรสำเร็จได้** โดยเฉพาะธุรกิจ SME เกือบครึ่งหนึ่งได้รับผลกระทบรุนแรงบางรายเป็นการประคับประคองธุรกิจเพื่อรอการฟื้นตัวปีหน้าแต่บางธุรกิจเพื่อความอยู่รอดไปวันๆ ความเปราะบางของแรงงานขึ้นอยู่กับเขาเหล่านั้นทำงานอยู่ในธุรกิจใด การเยียวยาของรัฐบาลที่ผ่านมานั้นไปที่ตัวลูกจ้างจำเป็นต้องทำคู่ขนานใส่เงินให้นายจ้างเพื่อเสริมสภาพคล่องให้ธุรกิจเดินต่อเพื่อรักษาการจ้างงานและต้องทำคู่ขนานไปกับผู้ประกอบการและแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน ในภาวะเศรษฐกิจซึ่งมีความเปราะบางและความไม่แน่นอนสูงภาคเอกชนและแรงงานคงไม่สามารถแบมือรอความช่วยเหลือจากรัฐได้อย่างเดียว จำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนและพึ่งตัวเองเป็นหลักเกี่ยวข้องกับการร่วมมือทั้งนายจ้างและลูกจ้างเพื่อก้าวผ่านไปด้วยกันอย่างยั่งยืน

แนวทางการร่วมมือนายจ้างและลูกจ้างเพื่อก้าวผ่านอย่างยั่งยืน

1. การประเมินสถานการณ์ร่วมกัน เพื่อให้เห็นภาพอนาคตของธุรกิจและแรงงานภายใต้บริบทของ “Next Normal Content” เกี่ยวข้องกับความอยู่รอดทั้งของนายจ้างและลูกจ้าง
2. ทบทวนศักยภาพและจุดแข็งที่ยังคงเหลืออยู่ แล้วนำมาปรับรูปแบบธุรกิจโดยใช้กลยุทธ์และศักยภาพและจุดแข็งที่ยังคงมีอยู่ให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์ธุรกิจของตนเองและการเปลี่ยนแปลง
3. บริบทของลูกจ้าง/แรงงานซึ่งอยู่ในศตวรรษที่ 21 คงไม่สามารถใช้ชีวิตแบบเดิมๆ เช่น รอรับค่าจ้างขั้นต่ำและ/หรืออยู่ใต้ร่มของการคุ้มครองและสวัสดิการจากรัฐ จำเป็นที่จะต้องปรับตัวเข้าสู่แรงงานภายใต้บริบท “Next Normal Content” ที่มาพร้อมกับการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล
4. การอยู่รอดคือการปรับตัวเองและสู่เศรษฐกิจดิจิทัล เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ยุค “Technology Transform” อย่าให้เทคโนโลยีที่จะเข้ามาใหม่เป็นภัยคุกคามธุรกิจและ/หรือมาแทนที่งานของตนเอง

5. ยุทธวิธีที่นำมาใช้ไม่มีสูตรสำเร็จและต้องมีความยืดหยุ่น ซึ่งรูปแบบย่อมแตกต่างกันไปตาม ศักยภาพและตามปัจเจกบุคคลและต้องสอดคล้องกับสถานประกอบการที่ตนทำงาน แรงงาน หรือลูกจ้างคงไม่ต่างกับนายจ้างหรือผู้ประกอบการซึ่งตกอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่ มากจากวิกฤตเศรษฐกิจจะทำให้ภูมิทัศน์ธุรกิจและธุรกรรมการค้ารวมถึงกระบวนการผลิต แตกต่างไปจากอดีต
6. ค้นหาศักยภาพและจุดแข็งมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ด้วยการเสริมจุดแข็ง-ขจัดจุดอ่อน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับทักษะ “Up Skill” หรืออาจถึงขั้นต้องเปลี่ยนทักษะใหม่ “New Skill” จากการที่ต้องถูกออกจากงานหรือธุรกิจนั้นๆ ไม่อาจมีที่ยืนอยู่ในเศรษฐกิจใหม่ เนื่องจากขาดศักยภาพหรือเป็นอุตสาหกรรม-บริการที่ตกยุค
7. ความโปร่งใสไม่ระแวงซึ่งกันและกัน ปัจจัยแห่งความล้มเหลวของการก้าวผ่าน การทำงาน ต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบและทุกคนที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต้องสามารถแสดง ความเห็นร่วมกันได้โดยไม่มี การปิดกั้น
8. Next Normal Challenges/โจทย์ใหม่ที่ท้าทาย นายจ้าง-ลูกจ้างคือจะก้าวผ่านได้อย่างไร ไม่มีผู้ใดให้คำตอบได้มากกว่าตัวเองช่วงเวลาที่ผ่านมามีประวัติศาสตร์บอกว่าทุกครั้งหลังผ่านยุค วิกฤตเศรษฐกิจจะเห็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ต่อตลาดแรงงาน ประเด็นคือหลังการผ่านพ้น ของวิกฤตจากไวรัสโควิด ซึ่งคงไม่ได้เห็นในปีนี้แต่เศรษฐกิจค่อยๆ กลับมาฟื้นตัวได้ในปีหน้า ประเด็นคือยังมีที่ยืนของตัวเราอยู่หรือไม่เป็นโจทย์สำคัญของชีวิตที่ต้องแก้ไขให้ได้
9. เป้าหมายการปรับตัวของลูกจ้าง คือ การปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่เพื่อไม่ให้ “ถูกเท” ออกจาก งาน โดยเฉพาะแรงงานสูงวัยซึ่งตามนิยามของ “ILO” คนที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไปซึ่งกลุ่มเหล่านี้ การเปลี่ยนงานในยุคดิจิทัลแพลตฟอร์มมีความเสี่ยงสูง
10. เป้าหมายการปรับตัวของผู้ประกอบการ คือการปฏิรูปองค์กรทุกวิถีทางเพื่อธำรงขีด ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) เพื่อรองรับภูมิทัศน์ภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลที่ จะเร่งตัวหลังการผ่านพ้นของยุคโควิด

คลิกหรือสแกน
PowerPoint ได้ที่นี่

สามารถค้นหาบทความวิชาการของ “ดร.ธนิต โสรัตน์”

ได้ที่ www.tanitsorat.com หรือ [Facebook/Tanit.Sorat](https://www.facebook.com/Tanit.Sorat)

Email : tanitsorat@gmail.com